

הוצא את המקל

רשיי ויקרא פרק כד

(ו) ויצא בן אשה ישראלית - מהיכן יצא, רבי לוי אמר מעולמו יצא. רבי ברכיה אמר מפרשה שלמעלה יצא. לגלג ואמר ביום השבת יערכבו, דרך המלך לאכול פת חמה בכל יום, או שמא פת צוננת של תשעה ימים, בחמיה ומתניתא אמרה מבית דינו של משה יצא מחוייב. בא ליטע אהלו בתוך מחנה ה', אמרו לו מה סיבך לכאן, אמר להם מבני זן אני. אמרו לו (במדבר ב) איש על דגלו באותות לבית אבותם כתיב, וכנס לבית דינו של משה יצא מחוייב, עמד וגדף: בו איש מצרי - הוא המצרי שדרגו משה: בתוך בני ישראל - מלמד שנתגייר: הוצו במחנה - על עסקי המחנה: ואיש הישראלי - זה שכנגדו, שמירה בו משע אהלו: (יא) ויקב - כתרוממו ופרישו, שנקב שם המיוחד וגדף, והוא שם המפורש ששמע מסיני: ושם אמו שלמית בת דברי - שבתן של ישראל שפרסמה הכתוב לזו, לומר, שהיא לבדה היתה זונה שלמית - דהיא ספספה שלם עלך, שלם עלך, שלם עליכון, מפספסת בדברים שואלת בשלום הכל: בת דברי - דברנית היתה מדברת עם כל אדם, לפיכך קלקלה: למטה זן - מניד שהרשע גרם גנאי לו גנאי לאביו גנאי לשבט, כיצא בו (שמות לא ו) אהליאב בן אחיסמך למטה דן, שבח לו שבח לאביו שבח לשבט:

ויקרא פרק כד
 (ח) ונתת סלת ואצית אלה שתים עשרה הלות שני עשרים יתה ונתת האות:
 (ט) ושתת אותם שתים מערכות שלש ושמערת על השלחן השחר לפני יקרא:
 (י) ונתת על השערכת לבנה וזכה והיתה ללחם לאנפיה איש ליקרא:
 (יא) ביום השפית ביום השפית יערכו לפני יקרא חמדי מצת קני ישראל ברית עולם:
 (יב) והיתה לאתרו וזלתי ואכלהו במקום קדש פי קדש קדשים הוא לו שאשי יקרא חק עולם: ס
 (יג) ויצא בראשון ישראלית והוא בראשון מצרי בקרב בני ישראל וינעו במקמה בו הישראליית וצאש הישראלי:
 (יד) ויקב בן האשה הישראליית את השם ויקלל ויקרא אתו אל-משה ושם אפי שלמית בת דברי למשה דן:
 (יז) וינחמוהו במשקרו לפרש להם על-פי יקרא:

ויקרא רבה (וילנא) פרשת אמור פרשה לב סימן ג

ג ויצא בן אשה ישראלית מהיכן יצא ר' לוי אמר יצא מעולמו כמד"א (ש"א =שמואל א' = י"ז) ויצא איש הבינים.
 ר' ברכיה אמר מפרשה של מעלו יצא אמר כתיב ולקחת סלת ואפית אותה דרכו של מלך להיות אוכל פת חמה שמא צוננת כהיא דתנין תמן לחם הפנים אין נאכל פחות מתשעה ולא יתר על י"א כיצד נאפה בערב שבת ונאכל בשבת לתשעה חל להיות יום טוב בערב שבת נאכל לעשרה שני ימים טובים של ר"ה נאכל ל"א כדאיתא בתנחומא.
 תני ר' חייא מפרשת יוחסין יצא שבא ליטע אהלו במחנה דן אמרו לו:מה לך ליטע אהלך במחנה דן אמר להם מבנות דן אני אמרו לו כתיב (במדבר ב) איש על דגלו באותות לבית אבותם ולא לבית אמותם וכנס לבית דינו של משה יצא מחוייב עמד וגדף.

ויקרא רבה (וילנא) פרשת אמור פרשה לב סימן ד

ד [כד, י] והוא בן איש מצרי ... כיצד? נוגשין היו מצרים ושוטרים היו ישראל, נגש היה ממונה על י' שוטרים, ושטר היה ממונה על י' בני אדם, נמצא נגש ממונה על ק' בני אדם.
 חד זמן קדם מגש גבי שוטר א"ל זיל כמוש לי תבורתך, כיון שנכנס שהקה לו אשתו, אמר דהדין גברא היא יצא והטמין עצמו לאחורי הסולם כיון שיצא בעלה נכנס וקלקל עמה, הפך לאחוריו וחמתיה, נפק מן גו ביתא כיון דידיע דחמתיה נפק לגביה והוי מחי ליה כל ההוא יומא וא"ל לעי טבאית לעי טבאית מתכוין בעי למקטלי' באותה שעה הציץ רוח הקדש במשה הה"ד (שמות ב) ויפן כה וכה מהו כה וכה אלא ראה מה עשה לו בבית ובשדה אמר לו לא דיו שקלקל עם אשתו אלא שהוא מבקש להרגו מיד וירא כי אין איש ... ראה שאין מי יעמוד ויקנא לשמו של הקדוש ברוך הוא ויהרגהו.

אור החיים ויקרא פרק כד פסוק י

ויצא בן אשה וגו'. אמר ויצא על דרך אומרים ז"ל (תנחומא) בפסוק ויצא העגל הזה שיצא בלא כוונת הפועל, כמו כן כאן לא שנתכוונה האשה ישראלית למעשה הכיעור אלא בלא מתכוין לדבר איסור יצא הנגע, כאומרים ז"ל (שמו"ר פ"א) שהעמיד המצרי הבעל לעבודתו וחזר לבית ועשה מעשה והאשה חשבה כי בעלה היה יוצא נגע זה, ולזה תמצא שהכתוב משוה זכרון האשה לזכרון האיש הישראלי דכתיב האשה הישראלית ואיש הישראלי כי נקיה האשה מעון ושוה לאיש הישראלי הממחר לפנינו שאין בו דופי, ואומרו בתוך בני ישראל לומר שלא היה בתוכם ממזר כיצא בו.

תרגום יסוד ויקרא פרשת אמור

(יד) הנפק ית כרנא למפרא למשריתא ויסקכוו קל סהניא דשכינא בארנותיה ודיינא ית ודיחו על רישיה ויאכלו ויתיה באבניו קל פנישקא: הוצא את המרגיז לחוץ למחנה ויסמכו כל העדים ששמעו בהרגותו וידיים את ידיהם על ראשו וירגמו אותו באבנים כל העדה:

ויקרא פרק כד פסוק יד

הוצא את המקל אל-מחוזי למתנה וסמכו כל-השקיעים את ידיהם על-ראשו ורגמו אתו בל-העדה:

חזקוני ויקרא פרשת אמור פרק כד פסוק יד

(יד) וסמכו מפני מה נתחייב זה סמיכה מכל חייבו מיתות לפי שבשעת גמר דין היו צריכים הדיינים לומר לעדים אמור בפירוש מה ששמעת והעדים אומרים בפירוש ברכת השם כמו ששמעו לכך היו סומכים את ידיהם עליו, כלומר העון הזה שאנו עושים לברך את השם יהא חלוי בצוארך שאתה גרמת לנו.

תורת כהנים

וסמכו וגו' - וסמכו השומעים - אלו העדים, כל השומעים - אלו הדיינים, ידיהם - ידי כל אחד ואחד, ידיהם על ראשו - סומכים ידיהם עליו ואומרים לו דמך בראשך שאתה גרמת לכך:

אורות ישראל פרק ז א

התגלות רצון הטוב בדבור ובמעשה קרוקט את הרזם וקובעת סהלך לשטרף הרצון לטובה, ולא רק באותה הנפש שבתוכה מתגלה זה הרצון כי-אם גם ערכית ככל הנפשות כן, כיחוד אפיץ הוא הרשם על קללות האמה. על-כן הצדיקים העוסקים תמיד בגלוי תפצם לטוב העליון, הסחלט והשלם, הם פועלים בתנועותיהם הרחיקניות הללו לרוקם את נשמת האמה בכללה, ובמובן יותר רחב את המציאות כלה.

עולת ראיה, ח"א עם קנה'

ולחם הפנים, הבא בתור מערכה מסגלת את ברכת ד' על יצוריו, לתת אכלם בעתו, שבזיכי הלבנות, אוכרתה של מערכת הלחם, הם הם הפועלים להריק את מלוי הברכה העליונה, להחיות על ידה את היצורים.
 ...להריק על ידם בפעל את שפעת חיי הברכה, המחיה והכלכלה, בעולם כולו.
 שפעת הברכה, לפרנס ולכלכל את היצורים, לשמור את הויתם החמרית, ואת תפקיד חייהם, הבאה ע"י לחם הפנים, שמתרכז בנקודת קדושתו ע"י הכיזין.